

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

THE IMPACT OF HMONG CULTURAL TOURISM AT RUAMTHAIPATTANA
SUB-DISTRICT PROPPRA DISTRICT TAK PROVINCE

คนธรรพ์ พรถวิล

Khonthan Phonthawin

เสนอชัย เถาว์ชาลี

Sanerchai Thaochalee

การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
Integrated Local Development Learning Institute For Everyone

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีชนเผ่าม้ง และสถานที่ท่องเที่ยวตำบลรวมไทยพัฒนา เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน และผู้อาวุโสชนเผ่าม้ง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลรวมไทยพัฒนา กำนันตำบลรวมไทยพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านที่มีชนเผ่าม้งอาศัยอยู่ และผู้อาวุโสประจำชนเผ่าม้ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ และการสังเกต ผลการวิจัยพบว่า

1. จากวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าม้ง หลอมรวมกันเป็นเทศกาลงานฉลองประจำปีของชนเผ่า และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการท่องเที่ยว บนพื้นฐานความร่วมมือกันของกลุ่มประชาชนชนเผ่าม้ง

2. ปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา ประกอบด้วย ผลกระทบด้านสังคมและวิถีชีวิตชนเผ่าม้ง ได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปเกิดการเอารัดเอาเปรียบทางสังคมชนเผ่า เกิดปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาโสเภณี ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง เป็นการวางแผนพัฒนาร่วมกันระหว่างชุมชน ผู้นำชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานของภาครัฐ โดยการพัฒนาด้านชุมชน ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเผ่าม้ง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชนเผ่าม้ง

คำสำคัญ: แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง, ผลกระทบ, และแนวทางการพัฒนา

Abstract

This article is part of a research paper titled “The impact of cultural tourism on the Hmong tribe Ruam Thai Phatthana Sub-district, Phob Phra District, Tak Province” aims to study the way of life, culture, traditions of the Hmong tribe. and tourist attractions in Tambon Ruam Thai Phatthana To study the problems and impacts of cultural tourism on the Hmong tribe, Ruam Thai Phatthana Sub-district. to study the guidelines for the development of cultural tourism of the Hmong tribe Ruam Thai Phatthana Sub-district, Phob Phra District, Tak Province including government officials, community leaders and 14 Hmong elders, consisting of the president of the Ruam Thai Pattana Subdistrict Administrative Organization; Tambon Ruam Thai Phatthana Headman of the village where the Hmong tribe lives. and elders of the Hmong tribe The tools used for data collection were interviews and observations.

1. From the way of life, beliefs, culture and traditions of the Hmong tribe Forged into an annual tribal festival. and develop into a cultural tourist attraction for tourism on the basis of cooperation among the Hmong people

2. Problems and impacts of cultural tourism on Hmong tribes Ruam Thai Phatthana Sub-district consisted of social impacts and ways of life of the Hmong tribes, namely the family structure has changed resulting in the exploitation of tribal society. drug problem crime problem and the prostitution problem cultural impact

3. Guidelines for the development of cultural tourism for the Hmong tribe It is a joint development plan between the community, community leaders, sub-district administrative organizations and government agencies. by community development cultural traditions community economy and environmental To be connected in accordance with the way of life of the Hmong community to provide cultural attractions Create maximum benefits for the Hmong community

Key word: cultural tourism of Hmong tribe, impact, development guideline

บทนำ

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรปที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม และมรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและการจัดการวัฒนธรรม เป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญถึงความยั่งยืนของการพัฒนา เมื่อกระแสการพัฒนาประเทศด้วยนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้ถูกนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ จึงถือเป็นจังหวะดีที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เกิดการท่องเที่ยวแนวใหม่ คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในท้องถิ่น กล่าวคือเป็นการนำต้นทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนมาเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไปในรูปแบบของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ การจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมในรูปแบบนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งในส่วนขององค์ความรู้ตามหลักฐานที่ปรากฏ การสืบทอดให้คงอยู่และดำเนินต่อไป โดยชุมชนจะเป็นผู้แสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมต่อไป

ชนชาติม้ง อพยพมาจากที่ราบสูงธิเบต ไชปีเรีย และมองโกเลีย เข้าสู่ประเทศจีน และตั้งหลักแหล่งอยู่แถบกลุ่มแม่น้ำเหลือง (แม่น้ำฮวงโห) เมื่อราว 3,000 ปีมาแล้ว กษัตริย์จีนในราชวงศ์หมิงได้ปราบปรามทำให้ชาวม้งยอมจำนนและยอมรับวัฒนธรรมของจีน แต่ในที่สุดชาวม้งเริ่มอพยพถอยร่นสู่ ทางใต้และกระจายเป็นกลุ่มย่อย บางกลุ่มได้เดินทางกลับขึ้นอยู่บนที่สูงป่าเขาในแคว้นสิบสองจุไทย สิบสองปันนา และอีกกลุ่มได้อพยพไปตามทิศตะวันออกเฉียงเหนือของราชอาณาจักรลาวบริเวณทุ่งไหหิน (ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ต่อมา นายพลวังปอ ได้รวบรวมชนเผ่าม้งและอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 เป็นต้นมา

เมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ม้งได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูเขาสูง หรือที่ราบเชิงเขาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง กำแพงเพชร เลย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 151,080 คน (วาทีณี คุ่มแสง, 2553)

ชนเผ่าม้ง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ม้งดำ (ม้งเขียว, ม้งน้ำเงิน) ม้งดำ (ม้งขาว) และม้งลาย (ม้งกัวมะบา) มีลักษณะการแต่งกายเป็นแบบเฉพาะของตนเอง มีภาษาประจำชนเผ่าของตนเองสามารถใช้สื่อสารกับม้งเผ่าอื่นเข้าใจได้เป็นอย่างดี แต่ม้งไม่มีภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันชาวม้งได้เขียนและอ่านหนังสือภาษาม้ง โดยการใช้ตัวอักษรหนังสือละติน (Hmong RPA) เรื่องราวความเป็นมาต่างๆของม้งจึงอาศัยวิธีการจำและเล่าสืบทอดกันมาเพียงเท่านั้น ชนเผ่าม้งนิยมสร้างบ้านอยู่บนภูเขาสูง หมู่บ้านม้งจะประกอบด้วยกลุ่มเรือนหลาย ๆ หย่อม แต่ละหย่อมจะมีบ้านราว ๆ 7-8 หลังคาเรือนโดยที่มีตัวเรือนใหญ่ของคนสำคัญอยู่ตรงกลาง ส่วนที่เป็นเรือนเล็กจะเป็นลูกบ้านหรือลูกหลาน ส่วนแต่ละหย่อมนั้นจะหมายถึงตระกูลเดียวกัน หรือเป็นญาติพี่น้องกัน ม้งอาศัยอยู่ตามภูเขาอยู่ตามธรรมชาติ ดังนั้นชีวิตความเป็นอยู่ของม้งจึงเรียบง่ายเพราะคลุกคลีกับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ชีวิตประจำวันของม้งคือ การทำไร่ ทำสวนและหารายได้เพื่อจุนเจือครอบครัว ส่วนเรื่องอาหารก็จะเป็นเรื่องเรียบง่าย ชนเผ่าม้งมีประเพณีและวัฒนธรรมตลอดทั้งความเชื่อเป็นของตนเองสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ ประกอบด้วย ประเพณีขึ้นปีใหม่หรือประเพณีฉลองปีใหม่ ประเพณี

แต่งงาน ประเพณีกินข้าวใหม่ ประเพณีงานศพ ประเพณีอยู่กรรม ประเพณีเลี้ยงผี ตลอดจนพิธีกรรมทางความเชื่อ

ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก มีทั้งหมด 11 หมู่บ้านได้แก่หมู่ที่ 1 บ้านคิรีน้อย หมู่ที่ 2 บ้านพะตี่ หมู่ที่ 3 บ้านรวมไทยพัฒนา 7 หมู่ที่ 4 บ้านทหารผ่านศึก หมู่ที่ 5 บ้านแก้วรวมไทย หมู่ที่ 6 บ้านรวมไทยพัฒนา 8 หมู่ที่ 7 บ้านห้วยน้ำเย็น หมู่ที่ 8 บ้านเจริญมิตร หมู่ที่ 9 บ้านรวมไทยสามัคคี หมู่ที่ 10 บ้านรวมไทยพัฒนา 1 หมู่ที่ 11 บ้านเสริมสุข ตำบลรวมไทยพัฒนามีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 82.89 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 51,643 ไร่ โดยมีระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอบรบพระ ประมาณ 30 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเผ่าม้ง ร้อยละ 83 ชาวไทยพื้นราบ ร้อยละ 13 ชาวไทยเผ่าลีซอ ร้อยละ 2 ชาวไทยเผ่ากระเหรี่ยง ร้อยละ 2 ตำบลรวมไทยพัฒนามีประชากรรวมทั้งสิ้น 15,449 คนแยกเป็นชาย 7,840 คน หญิง 7,609 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,100 ครัวเรือน ประชาชนในตำบลรวมไทยพัฒนา ร้อยละ 57.14 พูดภาษาม้ง ร้อยละ 28.57 พูดภาษาไทยกลาง ร้อยละ 14.29 พูดภาษาปะกาเกอญอ (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลรวมไทยพัฒนา พ.ศ. 2562)

ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก สืบสานเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย และประเพณีที่สำคัญของชนเผ่าม้งจากบรรพบุรุษมาโดยตลอด อันได้แก่ งานสืบสานประเพณีปีใหม่ม้งประจำปี งานสืบสานประเพณีการแต่งงาน งานสืบสานประเพณีกินข้าวใหม่ งานประเพณีงานศพ การอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายประจำเผ่า ซึ่งงานสืบสานประเพณีชนเผ่าได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากในแต่ละปี และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญที่สร้างรายได้แก่ชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

ชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก มีวิถีการดำรงชีวิต การแต่งกาย ภาษา เป็นของตนเอง มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมได้แก่ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีกินข้าวใหม่ ประเพณีปีใหม่ม้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว เพื่อศึกษาวถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าม้ง ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็นำผลกระทบมาสู่ชุมชนเผ่าม้งเช่นกัน การรักษาวัฒนธรรมเป็นประโยชน์ด้านองค์ความรู้และการให้คุณค่าแก่สังคม ในขณะที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและเป็นแหล่งสร้างรายได้ของชุมชน การศึกษาปัญหาและผลกระทบทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนเผ่าม้งจึงเป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก เพื่อที่จะได้ข้อมูลและเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีชนเผ่าม้งและสถานที่ท่องเที่ยวตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก

2. เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำในชุมชนตำบลรวมไทยพัฒนา และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มประชากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาศัยอยู่ในตำบลรวมไทยพัฒนา ส่วนกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน และผู้อาวุโสชนเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก สามารถที่จะเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนาได้เป็นอย่างดี

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 14 คน ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลรวมไทยพัฒนา จำนวน 1 คน กำนันตำบลรวมไทยพัฒนา จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านที่มีชนเผ่าม้งอาศัยอยู่ จำนวน 7 คน ผู้อาวุโสประจำชนเผ่าม้ง จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กำหนดคำถามปลายเปิด เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือตัวแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน และผู้อาวุโสชนเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ดังนี้ 1) ติดต่อกลุ่มประชากรเป้าหมายเพื่อขออนุญาตดำเนินการสัมภาษณ์ 2)ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นคำถามปลายเปิด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้

3.2 การสังเกต ผู้วิจัยใช้แนวการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการเข้าไปในพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมสังเกตสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจาก บทความวิจัย วารสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ตามประเด็นหลักที่วางไว้ให้เชื่อมโยงและสอดคล้อง เพื่ออธิบายผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และนำเสนอผลงานวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งมีภาพประกอบ

สรุปผลการวิจัย

1. **วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีชนเผ่าม้งและสถานที่ท่องเที่ยวตำบลรวมไทยพัฒนา** พบว่า จากวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา หลอมรวมกันเป็นเทศกาลงานฉลองประจำปีของชนเผ่า และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการท่องเที่ยว บนพื้นฐานความร่วมมือกันของกลุ่มประชาชนชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนาหน่วยงานของรัฐ องค์กรบริหารส่วนตำบลรวมไทยพัฒนา เพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนในชุมชนตำบลรวมไทยพัฒนาและชุมชนใกล้เคียง และยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีร่วมกันของชุมชน การเผยแพร่ให้กับกลุ่มคนที่ได้มาท่องเที่ยวด้วย

2. **ปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** พบว่า ปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา ประกอบด้วย

ผลกระทบด้านสังคมและวิถีชีวิตชนเผ่าม้ง ได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป เกิดการเอาใจเอาเปรียบทางสังคมชนเผ่า เกิดปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาโสเภณี

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ได้แก่ เกิดวัฒนธรรมผสม โดยการรับเอาวัฒนธรรมใหม่เข้ามาผสมวัฒนธรรมของชนเผ่า เพื่อมุ่งเน้นการตอบสนองนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาซึ่งธุรกิจ จึงทำให้ความสมบูรณ์ของวัฒนธรรมชนเผ่าหายไป เกิดการกลืนวัฒนธรรม เยาวชนคนรุ่นใหม่ของชนเผ่าม้งรับเอาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ และไม่ยอมแต่งกายในแบบวัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมหดหาย มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นทำให้มีความเจริญ ประชาชน เยาวชน ไม่มีความสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมชนเผ่า จึงเกิดการหดหายทางวัฒนธรรม

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าครองชีพสูงขึ้น เมื่อมีความเจริญที่มากับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนเผ่าม้งเปลี่ยนไป จากที่ใช้ชีวิตอยู่แบบเรียบง่าย ต้องมีค่าใช้จ่ายต่างๆ ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ได้รับผลกระทบด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามมา

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่เกิดจากเศษอาหาร และวัสดุที่ใช้ในสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดมลพิษต่อชุมชนเผ่าม้ง และทำให้ทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชนหายไป

3. **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา** พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นการวางแผนพัฒนาร่วมกันระหว่าง ชุมชน ผู้นำชุมชนองค์กรบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานของภาครัฐ โดยการพัฒนาด้านชุมชน ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเผ่าม้ง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชนเผ่าม้ง

อภิปรายผลการวิจัย

5.1 **วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีชนเผ่าม้ง และสถานที่ท่องเที่ยวตำบลรวมไทยพัฒนา** จากวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา หลอมรวมกันเป็นเทศกาลงานฉลองประจำปีของชนเผ่า และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการท่องเที่ยว บนพื้นฐานความร่วมมือกันของกลุ่มประชาชนในชุมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา หน่วยงานของรัฐ องค์กรบริหารส่วนตำบลรวม

ไทยพัฒนา เพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนในชุมชนตำบลรวมไทยพัฒนาและชุมชนใกล้เคียง และยังเป็น การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีร่วมกันของชุมชน เผยแพร่ให้กับกลุ่มคนที่ได้มาท่องเที่ยวจากข้อค้นพบดังกล่าว ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุชาติา วงชัยภูมิ (2551)** ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาพบว่าพัฒนาการของการจัดการท่องเที่ยวเริ่ม จากการพัฒนา เป็นหมู่บ้านตัวอย่างการค้นพบซากโบราณวัตถุและการพัฒนาชุมชนสู่การ เป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนการจัดการ สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ดีเหมาะสมกับศักยภาพมี ระเบียบดำเนินการโดยชมรมกระจายหน้าที่เป็นระบบ กิจกรรมเหมาะสมนักท่องเที่ยวเข้าถึง วิถีชีวิตชุมชน

5.2 ปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา นำมาซึ่งปัญหาและผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวกสู่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีเสมอ ประกอบด้วย ปัญหาและผลกระทบด้านสังคมและวิถีชีวิตชนเผ่า ปัญหาและผลกระทบด้านวัฒนธรรม ปัญหาและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชน กลุ่มผู้นำชนเผ่า หน่วยงานจึงต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาและผลกระทบร่วมกันจากข้อค้นพบดังกล่าว ได้ สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว **พจนา สวนศรี (2546)** ได้กล่าวสรุป ถึงผลกระทบ 4 ด้านจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น นำมาซึ่งผลดีและผลเสียมาสู่ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวอาจเป็นกิจกรรมที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของ คนในชุมชน นำมาซึ่งการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่อีกด้านหนึ่งอาจส่งผลให้ค่า ครองชีพสูงขึ้น หรือเกิดความขัดแย้งในชุมชนเนื่องจากการแข่งขันที่สูงขึ้น เป็นต้น (2) ด้านสังคม การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือในการสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดความร่วมมื้อมีใจ กันมากขึ้น แต่อีกด้าน อาจส่งผลให้มีการย้ายถิ่นฐาน หรือส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยว นั้นกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมในเวลาต่อมา เป็นต้น (3) ด้านวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้ เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ฟื้นฟูภูมิปัญญาชาวบ้าน และสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน แต่ใน อีกด้าน อาจทำให้คนในชุมชนนั้น รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกง่ายขึ้น อาทิ วัฒนธรรมตะวันตก แล้ว หลงลืมความสำคัญหรือคุณค่าที่ดีงามของวัฒนธรรมตัวเองไป (4) ด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวอาจทำให้ ชุมชนนั้น มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม นำความสะอาดสบายเข้ามาในชุมชน อีกทั้งกระตุ้นให้คนดูแล สิ่งแวดล้อม เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ แต่อีกด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวก็กระตุ้นให้มีการใช้ ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น สร้างขยะ หรือเกิดมลภาวะทางอากาศจากการจราจรที่ติดขัดมากขึ้น

5.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง ตำบลรวมไทยพัฒนา แนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นการ วางแผนพัฒนาร่วมกันระหว่าง ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานของภาครัฐ วาง แนวทางการพัฒนาด้านชุมชน ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม ให้เชื่อมโยง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเผ่า เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นแหล่งอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่า และสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชนเผ่าม้ง และชุมชนใกล้เคียงจาก ข้อค้นพบดังกล่าว ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สรณ์สิริ รวีโรจน์วารกุล (2550)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนว

ทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดปทุมธานีที่เหมาะสมควรประกอบด้วย (1) การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงการเรียนรู้และการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ขณะเดียวกันควรให้ชุมชนได้ร่วมกันค้นหาจุดเด่นของตนเองเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน(2) การส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย การพัฒนาคุณภาพด้านการบริการในด้าน ต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว จากข้อค้นพบดังกล่าว ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยสิทธิ์ ดำรงวงศ์เจริญ (2550)** ได้วิจัยการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ; กรณีศึกษาภูผายนต์ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร พบว่ามีการวางแผนแบบมีส่วนร่วมและมีแผนปฏิบัติการที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้บรรลุ เป้าหมายโดยผู้นำด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ให้แก่ชาวบ้าน มีการเตรียมให้มีกิจกรรมการแสดงด้านวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยี่ยมชมและพักผ่อนหย่อนใจ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1.1 วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนมีส่วนสำคัญในกระบวนการก่อกำเนิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงควรอนุรักษ์ ฟื้นฟูวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชนไว้ เพื่อประโยชน์ของชุมชน และเพื่อลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้สืบทอดต่อไป

1.2 การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนชุมชน เป็นส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และร่วมการวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ยั่งยืนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีชนเผ่าม้งตำบลรวมไทยพัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายช่วงเทศกาลสำคัญ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสื่อให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ทราบ และตระหนักถึงคุณค่าในการแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่าม้ง

บรรณานุกรม

- ชัยสิทธิ์ ดำรงวงศ์เจริญ. (2550). การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน; กรณีศึกษาภูผายนต์ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร.
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Handbook). กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- วาทีณี คุ่มแสง. (2553). ประเพณีของชาวม้ง:กรณีศึกษาชุมชนในโครงการหลวงหนองหอย. จังหวัดเชียงใหม่, สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง.มปท.
- สุชาดา วงชัยภูมิ.(2551). เรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.
- สรสิริ รวีโรจน์วรกุล.(2550). การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ จังหวัดปทุมธานี
- องค์การบริหารส่วนตำบลรวมไทยพัฒนา. (2562). ประวัติความเป็นมาตำบลรวมไทยพัฒนา. ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก